

Input van Stichting 113 Zelfmoordpreventie voor de internetconsultatie over de 'Doorbraakaanpak onderwijs en jeugdhulp'

15 december 2020

Over Stichting 113 Zelfmoordpreventie

Stichting 113 Zelfmoordpreventie is de nationale organisatie voor preventie van suicide. Onze missie is een land waarin niemand eenzaam en radeloos sterft door zelfmoord. 113 Zelfmoordpreventie biedt laagdrempelige online hulpverlening door professionals en vrijwilligers.

Mensen met suïcidale gedachten en hun naasten kunnen anoniem en gratis gebruik maken van de op reguliere zorg aanvullende diensten van 113 Zelfmoordpreventie. Onze hulpverlening bestaat onder meer uit hulplijnen (telefonisch en per chat), online therapeutische begeleiding en digitale zelfhulpmogelijkheden. 113 Zelfmoordpreventie doet ook wetenschappelijk onderzoek om een daling van het aantal suïcides in Nederland te bevorderen. Daarnaast zijn wij sinds 2014 kwartiermaker en coördinator van het landelijk suïcidepreventiebeleid van het ministerie van VWS (Landelijke Agenda Suïcidepreventie) en in die rol intensief in contact met landelijke en lokale organisaties is het sociaal domein.

'Doorbraakaanpak onderwijs en jeugdhulp'

Het doel van het wetsvoorstel is om te voorkomen dat leerlingen thuis komen te zitten doordat er vanuit onderwijs en jeugdhulp niet tijdig een passend aanbod komt. Het voorstel regelt dat de taak voor samenwerkingsverbanden om te zorgen voor een dekkend aanbod explicieter in de wet komt te staan. Ook wordt een verplichting gecreëerd voor samenwerkingsverbanden en voor gemeenten om een gezamenlijke doorbraakaanpak met casusregie vast te leggen, om te komen tot een aanbod bij vastgelopen casuïstiek.

Reactie op de 'Doorbraakaanpak onderwijs en jeugdhulp'

Wij ondersteunen vanuit 113 Zelfmoordpreventie dit wetsvoorstel vanwege de toegevoegde waarde die wij zien voor suïcidepreventie. De afgelopen tien jaar is er sprake van een stijging in jeugdsuïcides. In 2009 maakten 108 10-tot-25-jarigen een einde aan hun leven en in 2019 waren dat er 159. Een piek van 81 suïcides onder adolescenten tot 20 jaar in 2017 was aanleiding voor een uitgebreid onderzoek onder nabestaanden. In opdracht van het ministerie van VWS voerde 113 Zelfmoordpreventie samen met experts uit het jeugdveld dit onderzoek uit om invloedrijke factoren van jeugdsuïcides te identificeren, het samenspel tussen deze factoren te onderzoeken en tot praktische aanbevelingen over preventieve strategieën te komen ([link](#) naar het jongerenonderzoek).

Dit onderzoek naar de achtergronden van jeugdsuïcides in 2017 liet zien dat er jongeren waren met vergelijkbare kenmerken en problemen op school. Twee specifieke patronen vielen hierbij op. Een subgroep, voornamelijk meisjes op havo/vwo, worstelde met perfectionisme en onzekerheid. Faalangst en prestatiedruk, in zowel hobby's als school, leidden tot een negatieve spiraal. Ondanks een probleemloze voorgeschiedenis tot de adolescentie ging het snel bergafwaarts door ziekteverzuim op school (door eetproblemen, psychosomatiek of klinische opnames). Verder was er een subgroep, voornamelijk jongens met diagnoses zoals dyslexie, ADHD of autisme, die eveneens stagneerde op school. Opvallend was dat ouders aangaven dat ze goede cognitieve vaardigheden hadden. Negatieve schoolervaringen en de angst om anders te zijn hadden invloed op hun toch al lage zelfwaardering. Het vooruitzicht te moeten afstromen naar speciaal onderwijs en bij 'pestkoppen en druktemakers' terecht te komen verergerde hun psychische problemen en was voor sommigen een sleutelmoment in de aanloop naar de suïcide. Daarnaast was er een groep jongeren met complexe problematiek die

moeilijk passende zorg konden vinden. Deze jongeren belandden vaak in een vicieuze cirkel van aanmelding, wachtlijsten, diagnostiek, afwijzingen en verwijzing, hetgeen zorgde voor toenemende gevoelens van hopeloosheid en ongewenstheid en het gebrek aan toekomstperspectief verergerde hun suïcidaliteit.

Het wetsvoorstel geeft uitvoering aan enkele aanbevelingen uit het rapport *'Suicide onder 10- tot 20-jarigen in 2017. Een verdiepend onderzoek'*. De eerste drie aanbevelingen op pagina 46 en 47 onderstrepen het levensbelang van in contact blijven met jongeren met psychische problemen en suïcidale gedachten. Scholen zijn de aangewezen plek om vroege signalen van suïcidaliteit te herkennen en aan te pakken. Te allen tijde dient voorkomen te worden dat een leerling in een isolement raakt en verder afglijdt. Daarom is het uitermate belangrijk dat samenwerkingsverbanden tussen onderwijs en jeugdhulp verplicht worden gesteld. Zodat geen enkele jongere in Nederland eenzaam en radeloos overlijdt door zelfdoding.

Concluderend

Dit wetsvoorstel sluit aan op de aanbevelingen uit het verdiepende onderzoek naar de achtergronden van jeugdsuïcides in 2017, waarin het in contact blijven met jongeren als cruciaal is bestempeld, evenals vroege screening en behandeling van psychische problemen en suïcidaliteit in het onderwijs, en de samenwerking tussen formele en informele zorg in preventieve netwerken.

Stichting 113 Zelfmoordpreventie steunt dit wetsvoorstel van harte.

Met vriendelijke groet,

Monique Kavelaars
Raad van Bestuur, Stichting 113 Zelfmoordpreventie